

חוק אזורים חופשיים לייצור בישראל, התשנ"ד-1994*

פרק א': פרשנות

1. מטרת חוק זה הן לקדם ולעודד פיתוח וייצור במדינת ישראל, יצירת מקומות עבודה, שיפור במאון התשלומים, צמיחה כלכלית, הגברת הכושר התחרותי בשוקי העולם ומשיכת השקעות כלכליות ישירות חדשות.

מטרות החוק

2. בחוק זה -

הגדרות

"אזור חופשי" או "אזור" - אזור שנקבע לפי סעיף 19;

"בוק" - כמשמעותו בסעיף 1 לחוק הבוק;

"בעל זכיון" - תאגיד שמטרתו להקים, לפתח ולנהל אזור חופשי ואשר קיבל זכיון על פי חוק זה;

בעל שליטה" - כמשמעותו בסעיף 32(9) לפקודה;

"גוף פרטי" - כל תאגיד שאינו גוף ציבורי;

"גוף ציבורי" - ממשלת ישראל, רשות מקומית, תאגיד שהוקם לפי חוק, גוף שנמצא בבעלות או בשליטה ישירה או עקיפה של הממשלה או של רשות מקומית, לרבות חברת בת ממשלתית וחברה מעורבת כמשמעותן בחוק החברות הממשלתיות, וכן כל גוף המתוקצב, במישרין או בעקיפין, מתקציב המדינה;

"הכללים" - כללי היישום להפעלת אזור חופשי שתקבע המועצה ותפרסם מכוח חוק זה;

המועצה" - מועצת האזורים החופשיים המוקמת לפי חוק זה;

"הפקודה" - פקודת מס הכנסה¹;

"השר" - שר האוצר;

"חוק הבוק" - חוק הבוק, התשמ"ב-1982²;

"חוק החברות הממשלתיות" - חוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975³;

"חוק הפיקוח על המטבע" - חוק הפיקוח על המטבע, התשל"ח-1978⁴;

"חוק מע"מ" - חוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975⁵;

"חוק התכנון והבניה" - חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965⁶;

"מוסד כספי" - כמשמעותו בחוק מע"מ;

"מס עקיף" - מכס, מס קניה, בלו, היטל סחר וכן כל מס או היטל אחר שמוטל או שיוטל על יבוא טובין, אך למעט מס ערך מוסף;

"מס ערך מוסף" או "מע"מ" - כמשמעותו בחוק מע"מ וכן מס בלו מוסף החל ביהודה, שומרון וחבל עזה;

* נתקבל בכנסת ביום י"א בתמוז התשנ"ד (20 ביוני 1994); הצעות החוק ודבריו הסבר פורסמו בהצעות חוק 2209 מיום כ"ו בתשרי התשנ"ד (11 באוקטובר 1993) עמ' 6, ובהצעות חוק 2214, יום י"ב בחשוון התשנ"ד (27 באוקטובר 1993), עמ' 34.

¹ דיני מדינת ישראל, גוסס חדש 6, עמ' 120.

² סי"ח התשמ"ב, עמ' 218.

³ סי"ח התשל"ה, עמ' 132.

⁴ סי"ח התשל"ח, עמ' 108.

⁵ סי"ח התשל"ו, עמ' 52.

⁶ סי"ח התשכ"ה, עמ' 307.

"נציג מוסמך" – נציג, של משרד ממשלתי, של יחידת סמך או של רשות שהוקמה על פי חוק, למעט רשות מקומית, הפועל מכוח חוק זה באזור חופשי;

"פקודת החברות" – פקודת החברות [נוסח חדש], התשמ"ג-1983⁷;

"עסק באזור חופשי" או "עסק באזור" – גוף פרטי שקיבל רשיון לפעול באזור חופשי לפי חוק זה;

"תשתיות" – דרכים, מסילות ברזל, קווים עיליים או תת-קרקעיים להולכה או להעברה של חשמל, בזק, ביוב, מים, דלקים, מיתקנים להולכת גז, לסילוק פסולת ולטיפול בביוב; ולענין בזק – גם מערכות אלוטו, בכפוף לאמור בסעיף 65.

פרק ב': מועצת האזורים החופשיים

הקמת המועצה

3. (א) מוקמת בזה מועצת האזורים החופשיים.

(ב) המועצה היא תאגיד.

(ג) המועצה היא גוף מבוקר כמשמעותו בחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 [נוסח משולב]⁸;

(ד) מקום מושבה של המועצה יהיה באזור החופשי הראשון שיוקם; הוקם אזור חופשי נוסף, יהיה מקום מושבה של המועצה בירושלים והיא תהיה רשאית להקים סניפים ומשרדים בכל אזור חופשי שיוקם.

תפקידי המועצה
וסמכויותיה

4. ואלה תפקידי המועצה וסמכויותיה:

(1) לאתר ולהציע שטחים שיהיו אזורים חופשיים תוך התייחסות להיקפם, לצרכי המשק, להיצע, לביקוש, לפריסה, לסוגי העסקים שיוקמו באזורים ולכל תנאי נוסף שתמצא לנכון ולהביאם לאישור הממשלה כאמור בסעיף 19;

(2) לקבוע כללים בכל העניינים הדרושים להפעלת האזורים החופשיים ולניהולם;

(3) למנות מבין חבריה ועדת מכרזים לבחירת בעלי זכיון כאמור בסעיף 20(א);

(4) לבדוק בקשות לרשיונות להפעלת עסק באזור חופשי, לאשרם או לדחותם וכן לקבוע בהם תנאים;

(5) לרכוש עבור בעלי הזכיון והעסקים באזור החופשי את כל הליכי מתן האישורים הנדרשים לפעולתם;

(6) לשמש גוף מוסמך למינוי מפקחים לפי חוק העבירות המינהליות, התשמ"ו-1985⁹; כל מינוי יהיה באישור השר הממונה על החוק שלפיו נקבעה עבירה מסוימת כעבירה מינהלית ולגבי אותן עבירות שהשר אישרן לענין זה;

(7) לדאוג להקמת נציגויות מוסמכות באזור ולסייע לנציג המוסמך בהפעלת סמכויותיו באזור;

(8) לפעול על פי כל סמכות שתוקנה לה בדיון.

⁷ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 37, עמ' 761.

⁸ ס"ח התשי"ח, עמ' 92.

⁹ ס"ח התשמ"ו, עמ' 31.

5. (א) במועצה יהיו שלושה עשר חברים שימונו כדלקמן:

(1) שבעה נציגים של המגזר העסקי שימנה השר מתוך רשימה שיגישו לו בעלי הזכיון; לא ראה השר למנות נציגים מתוך הרשימה שהוגשה לו, רשאי הוא לדרוש הגשת רשימה נוספת או להציע מועמדים;

(2) ששה נציגי הממשלה שימנה השרים הבאים, כל שר מקרב עובדי משרדו: ראש הממשלה, שר האוצר, שר התעשייה והמסחר, שר העבודה והרווחה, שר הפנים, והשר לאיכות הסביבה.

(ב) הרכב המועצה ושמות חבריה יפורסמו ברשומות;

(ג) על אף האמור בסעיף קטן (א), עד לבחירת בעל הזכיון הראשון יכהנו במועצה נציגי הממשלה בלבד; עד למינויים ימלא השר את תפקידי המועצה;

(ד) חברי המועצה שהם נציגי הממשלה ימונו לראשונה תוך שלושים ימים מיום פרסומו של חוק זה; חברי המועצה שהם נציגי המגזר העסקי ימונו לראשונה תוך שלושים ימים מיום בחירת בעל הזכיון הראשון.

יושב ראש המועצה

6. (א) המועצה תבחר את יושב הראש שלה מבין חבריה; עד לבחירה ואישור כאמור בסעיף קטן (ב) ישמש נציג השר יושב ראש המועצה.

(ב) ישיבת המועצה שבה ייבחר יושב ראש המועצה תנוהל בידי השר או בידי מי מטעמו; המינוי טעון אישור השר.

תקופת כהונה

7. (א) תקופת כהונתו של חבר המועצה תהיה שלוש שנים וניתן לשוב ולמנותו, ואולם לא יכהן חבר במועצה יותר משלוש תקופות כהונה עוקבות.

(ב) לאחר תום תקופת כהונתם של חברי המועצה שהם נציגי המגזר העסקי שמונו כאמור בסעיף 5(ד), ימונו נציגי המגזר העסקי בהמלצת כלל בעלי הזכיון באותה עת, בהתאם לנהלים שייקבעו בתקנות.

(ג) פקעה כהונתו של חבר המועצה במהלך תקופת כהונתו, ימונה חבר חדש במקומו ליתרת תקופת כהונתו על פי ההרכב הקבוע בסעיף 5(א), ובלבד שחבר שהוא נציג המגזר העסקי ימונה כאמור רק מתוך רשימת מומלצי כל בעלי הזכיון באותה עת, בהתאם לנהלים שייקבעו בתקנות.

פקיעת כהונה

8. כהונתו של חבר המועצה תפקע לפני תום התקופה שלה נתמנה אם התקיים אחד מאלה:

(1) התפטר במסירת כתב התפטרות לשר;

(2) הורשע בעבירה שיש עמה קלון;

(3) נבצר ממנו דרך קבע למלא את תפקידו;

(4) אם הוא נציג הממשלה – חדל לעבוד במשרד שבו עבד בעת מינויו;

(5) הועבר מתפקידו בהחלטה של שני שלישים מחברי המועצה ובאישור השר.

תנאי כשירות והגבלה לאחר סיום הכהונה

9. (א) חברי המועצה יהיו אנשים, שהועדה שמונתה לפי סעיף 18 לחוק החברות הממשלתיות אישרה, שמתמלאים בהם תנאי הכשירות הנדרשים לפי סעיפים 96 עד 96 לפקודת החברות, וכן תנאי הכשירות הקבועים בסעיף 16 לחוק החברות הממשלתיות; מצאה הועדה האמורה כי למועמד לכהונה כחבר המועצה יש זיקה אישית, עסקית או פוליטית לשר או לסגן שר, לא יציעו השר, זולת אם מצאה הועדה האמורה שיש לגביו שיקולים של כשירות

מיוחדת לכהונה האמורה. לענין החוקים האמורים, ולענין סעיף זה, "חברה" היא כל אחד מאלה:

(1) עסק באזור החופשי;

(2) בעל זכיון;

(3) בעלים של אחד מהמנויים בפסקאות (1) או (2).

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), קשרים עסקיים שהם שגרתיים ורגילים, לא ייחשבו לענין החברות במועצה כקשר מהותי להנהלה העסקית של החברה או של תאגיד קשור לו.

(ג) חבר המועצה לא יכהן כדירקטור בחברה או בחברה הנשלטת בידי חברה ולא יועסק כעובד, כממלא תפקיד אחר או כיועץ של חברה או של חברה נשלטת בידי חברה במשך שנה מיום סיום כהונתו.

(ד) חברי המועצה שאינם עובדי המדינה דינם כדין עובדי המדינה לענין החיקוקים הבאים:

(1) חוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט-1969¹⁰;

(2) חוק שירות המדינה (סיוג פעילות מפלגתית ומגבית כספים), התשי"ט-1959¹¹;

(3) חוק שירות הציבור (מתנות), התש"ם-1979¹²;

(4) חוק העונשין, התשל"ז-1977¹³ - העבירות הנוגעות לעובדי ציבור;

(5) פקורת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971¹⁴;

(6) פקורת הנוזיקין [נוסח חדש]¹⁵;

(7) חוק שירות הציבור (הגבלות לאחר פרישה), התשכ"ט-1969¹⁶.

10. (א) חבר המועצה שידע כי הוא קשור או עשוי להיות קשור, במישרין או בעקיפין, בעצמו או על ידי קרובו, סוכנו, שותפו או חברה שהוא בעל ענין בה, בעסקה או בענין העומדים לדיון במועצה או בוועדה מועדותיה, יודיע על כך, בכתב, ליושב ראש המועצה מיד לאחר שנודע לו כי העסקה או הענין האמורים עומדים לדיון, ולא יהיה נוכח בדיוני המועצה או הוועדה כאמור, ולא ישתתף בהחלטה המתייחסת לעסקה או לענין או הקשורה בהם.

(ב) חבר המועצה, קרובו, סוכנו, שותפו או תאגיד שאחד מהאמורים הוא בעל שליטה בו או מנהל או נושא משרה אחר בו, לא יתקשר עם בעל זכיון או עם עסק באזור החופשי.

(ג) בסעיף זה -

"קרוב" - כמשמעותו בסעיף 76(ד) לפקודה;

"נושא משרה" - כמשמעותו בסעיף 96כד לפקורת החברות;

"בעל ענין" - כמשמעותו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968¹⁷.

¹⁰ ס"ח התשכ"ט, עמ' 103.

¹¹ ס"ח התשי"ט, עמ' 190.

¹² ס"ח התש"ם, עמ' 2.

¹³ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

¹⁴ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 18, עמ' 420.

¹⁵ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 10, עמ' 266.

¹⁶ ס"ח התשכ"ט, עמ' 144.

¹⁷ ס"ח התשכ"ח, עמ' 234.

11. (א) החלטות המועצה יתקבלו ברוב של חברי המועצה הנוכחים.
(ב) החלטה של המועצה תהיה תקפה רק אם באסיפה שבה נתקבלה ההחלטה נכח מנין של ששה חברים לפחות, שמתוכם לפחות שלשה נציגי הממשלה.
(ג) המועצה רשאית להקים מבין חבריה ועדות קבועות או לענין מסוים.
(ד) המועצה רשאית לקבוע לעצמה סדרי עבודה ככל שלא נקבעו בחוק זה או לפיו.
(ה) לענין תשלום גמול והוצאות, דין חברי המועצה כדין דירקטורים לפי חוק החברות הממשלתיות.

12. כל הוצאות המועצה יכוסו בידי בעלי הזכיון לפי כללים שתקבע המועצה.

תקציב המועצה
ומקורות המימון

פרק ג': נציגים מוסמכים באזור

13. (א) כדי להקל על פעילות המועצה, בעלי הזכיון והעסקים באזור החופשי, תזמין המועצה, ככל שייראה לה רצוי, בהסכמת בעלי הזכיון, נציגים מוסמכים להקים ולהפעיל נציגויות של הרשויות המוסמכות בשטח האזור החופשי.

קביעת נציגים
מוסמכים

- (ב) הזמנה כאמור בסעיף קטן (א) תופנה לשר הממונה על המשרד הממשלתי או יושב ראש מועצת הרשות, לפי הענין, ומשנתבקשו כאמור יעשו כן, אלא אם כן הסכים השר לפטור אותם מכך.

14. (א) בכל ענין שלא נמסר לסמכות המועצה יהיה לכל נציג מוסמך מעמד של המשרד הממשלתי או של הרשות על פי דין שמכוחם הוא פועל; השר הנוגע בדבר רשאי לקבוע את סמכויותיו של הנציג המוסמך ואת הנהלים והכללים לפעולתו במגמה להקל על הפעלה יעילה של האזור החופשי.

מעמד הנציג
המוסמך וסמכויותיו

- (ב) הנציג המוסמך יישאר עובד הגוף שאותו הוא מייצג.

15. (א) בעל זכיון, עסק באזור או כל אדם מעונין, יפנה אל הנציג המוסמך, בין במישרין ובין באמצעות המועצה, בכל בקשה הנוגעת לאזור החופשי שהיא בתחום סמכויות המשרד הממשלתי או הרשות הנוגעים לענין.

החלטות הנציג
המוסמך או הגורם
המוסמך

- (ב) החלטת הנציג המוסמך או החלטת המשרד או הרשות, לפי הענין, בבקשה, תינתן תוך 45 ימים ממועד קבלתה; לא ניתנה כל החלטה תוך המועד האמור, יראו את הבקשה כאילו ענתה, ובלבד שהוגשה לגורם המתאים ובהתאם להנחיותיו.

16. (א) בכפוף לאמור בכל דין, רשאי מי שרואה עצמו נפגע מהחלטה שניתנה לפי סעיף 15(א) להגיש עליה ערר, בעצמו או באמצעות המועצה, לגורם המוסמך לפי כל דין לדרון ולהחליט בערר.

ערר

- (ב) לא נקבעו בדין הליכים לענין הערר לפי סעיף קטן (א), יקבע כל שר הנוגע לענין, בהתייעצות עם המועצה, ובאישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, את הגורם המוסמך לדרון ולהחליט בערר וכן כללים לגבי אופן הגשתו והדיון בו.

- (ג) על אף האמור בכל דין, החלטה בערר לפי סעיף זה תינתן תוך 60 ימים ממועד הגשת הערר.

17. (א) הוצאות הקמת משרדי הנציגים המוסמכים באזור החופשי ימומנו על ידי המועצה.

מימון הנציגים
המוסמכים

(ב) תקציב הוצאות ההחזקה והתפעול השוטף של משרדי הנציגים המוסמכים באזור יכוסה בידי המועצה.

(ג) השר יקבע את השיטה ואופן ההתחשבות שבין המועצה לבין הגופים שיש להם נציג מוסמך באזור.

פרק ד': קביעת אזור חופשי

איתור שטחים
לאזור חופשי

18. (א) המועצה, בהתייעצות עם מנהל מינהל מקרקעי ישראל (להלן – המינהל), עם יושב ראש המועצה הארצית לתכנון ולבניה ועם המנהלים הכלליים של משרד התעשייה והמסחר והמשרד לאיכות הסביבה, תאתר ותמליץ לשר על שטחים המוצעים לאזורים חופשיים ובלבד שבמועד ההצעה יהיו השטחים בתחום אזורי עדיפות לאומית; לענין זה, "אזורי עדיפות לאומית" – האזורים שנקבעו לפי סעיף 140 לחוק לעידוד השקעות הון, התשי"ט-1959¹⁸ (להלן – חוק לעידוד השקעות הון); המלצה כאמור תועבר לשר תוך 30 ימים מיום הקמת המועצה.

(ב) (1) השטחים המוצעים לאזורים חופשיים ייבחרו מתוך השטחים המיועדים לתעשייה בתכנית מתאר ארצית או בתכנית מתאר מחוזית כמשמעותם בחוק התכנון והבניה;

(2) על פי בקשת המועצה, תוכל המועצה הארצית לתכנון ולבניה או ועדת משנה שלה שמונתה לכך, לאשר ייעוד שטחים נוספים לתעשייה לענין חוק זה, גם אם אינם כלולים בתכנית מתאר ארצית או מחוזית; החלטת המועצה הארצית או ועדת המשנה תינתן תוך 30 ימים, מיום הגשת הבקשה.

קביעת אזור
חופשי

19. (א) הממשלה, לפי הצעת השר, תקבע את האזורים החופשיים תוך 30 ימים מהיום שבו נמסרה לה ההצעה; הודעה על הקביעה תפורסם ברשומות.

(ב) הממשלה תממן את הוצאות הקמת התשתיות עד לגבול כל אזור שנקבע.

(ג) קבעה הממשלה אזור חופשי ופורסמה על כך הודעה ברשומות, כאמור בסעיף קטן (א), יראו בכך ראייה שאינה ניתנת לסתירה כי הקמת האזור החופשי הינה צורך ציבורי לענין פקודת הקרקעות (רכישה לצורכי ציבור), 1943¹⁹, כי הפעלת סמכויותיו של השר לפי אותה פקודה ררושה ונחוצה לצורך הציבורי כאמור.

(ד) אזור חופשי יוצא מתחום שיפוטה של הרשות המקומית שבה הוא מצוי ולמועצה וקנו בתחום האזור כל התפקידים והסמכויות המוקנים למועצה מקומית תעשייתית, לפי סעיף 20א(4) לפקודת המועצות המקומיות²⁰.

פרק ה': בעלי זכיון

ועדת מכרזים

20. (א) ששת נציגי הממשלה במועצה וכן נציג המינהל – יהוו ועדת מכרזים לבחירת בעלי זכיון (להלן – ועדת המכרזים); נציג השר יהיה יושב ראש ועדת המכרזים.

(ב) ועדת המכרזים תקבע את סדרי עבודתה, לרבות צורת המכרז, דרכי הזמנתן וקבלתן של הצעות וכל מסמכי המכרז; בין מסמכי המכרז ייכללו גם עיקרי הסכם הפיתוח והסכם החכירה שיחתום בעל הזכיון עם המינהל לגבי מקרקעי ישראל פנויים לפי תנאים שיקבע המינהל.

¹⁸ סי"ח התשי"ט, עמ' 234.

¹⁹ ע"ד 1943, תוס' 1, עמ' 32.

²⁰ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 9, עמ' 256.

(ג) מכרז לבחירת בעל זכיון יפורסם תוך 120 ימים מיום הקמת המועצה בשני עיתונים יומיים בשפה העברית שלפחות אחד מהם הוא עיתון נפוץ כמשמעותו בסעיף 1א לחוק התכנון והבניה.

(ד) חוק חובת המכרזים, התשנ"ב-1992²¹, והתקנות על פיו לא יחולו על המכרז לבחירת בעל זכיון, ועל הענקת זכויות לפי חוק זה.

21. (א) המבקש להיות בעל זכיון (להלן – המבקש) יגיש הצעה לוועדת המכרזים תוך התקופה שתיקבע על ידיה, ואשר לא תעלה על 60 ימים.

בחירת בעל זכיון

(ב) ועדת המכרזים תבחר בעל זכיון תוך 30 ימים מהמועד האחרון שנקבע להגשת ההצעות.

(ג) סברה ועדת המכרזים כי המבקש אינו עומד בתנאי הכשירות לפי סעיף 22, או שיש לדחות את בקשתו מטעמים של פגיעה בבטחון המדינה או בכל ענין חיוני אחר של המדינה, תודיע על כך למבקש בכתב תוך תקופת 30 הימים ממועד הגשת הצעתו, ולמבקש תהיה זכות להשמיע טענותיו בפני ועדת המכרזים לפי כללים שייקבעו.

(ד) לכל אזור חופשי ייבחר בעל זכיון אחד; הודעה על בחירתו תימסר למועצה ותפורסם ברשומות.

22. (א) על המבקש לקיים אחר כל אלה:

תנאי כשירות

(1) להיות –

(א) גוף פרטי;

(ב) רשום כעוסק לענין חוק מע"מ;

(ג) בעל יכולת כספית וארגונית מספקת להקמתו, לניהולו ולהפעלתו של אזור חופשי;

(ד) בעל יכולת, כישורים וידע לניהול ולהפעלה של אזור חופשי;

(2) הגיש למועצה תכנית עסקית לפרויקט שהוא מציע, המצביעה על יתרונותיו בצירוף מכתבי כוונות מעסקים המעוניינים לפעול באזור שבהם יצוינו המספרים המשוערים של העובדים שיועסקו;

(3) בחמש השנים שקדמו למועד שבו הגיש את הבקשה לאישורו כבעל זכיון:

(א) לא הורשע, הוא או בעל שליטה בו או מי שבידו אמצעי השליטה בבעל שליטה כאמור, בעבירה שיש עמה קלון או בעבירה על בטחון המדינה;

(ב) לא הוכרז פושט רגל או לא היה בעל שליטה בחברה שפורקה על ידי בית משפט במועד הגשת הבקשה לפירוקה או במחצית השנה שקדמה לכך, אלא אם כן שוכנעה ועדת המכרזים כי הפירוק לא נבע ממעשיו או ממחדליו.

(ב) המועצה תקבע בכללים את הדוחות והמסמכים שעל המבקש להגיש ומועדם.

(ג) בסעיף זה –

“אמצעי שליטה” – כמשמעותם בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968²²;

“עבירה על בטחון המדינה” – עבירה שנקבעה בצו שר הבטחון באישור ועדת החוץ והבטחון של הכנסת.

²¹ ס"ח התשנ"ב, עמ' 114.

²² ס"ח התשכ"ח, עמ' 234.

23. (א) בחרה ועדת המכרזים מועמד לבעל זכיון, תעניק לו המועצה זכיון לארבעים ותשע זכיון שנים.

(ב) בתום התקופה האמורה בסעיף קטן (א) תהיה רשאית המועצה להאריך את הזכיון או להעניקו לאחר, והכל בכפוף להוראות סעיף 22 וסעיף קטן (א).

(ג) המועצה רשאית, באישור השר, לבטל זכיון, להגבילו או להתלותו, בכל אחד מהמקרים הבאים, ובלבד שניתנה לבעל הזכיון הזדמנות להשמיע את טענותיו:

(1) בעל הזכיון או בעל השליטה בו לא קיים הוראות חוק זה, התקנות או הכללים על פיו, או התחייבויותיו כלפי המועצה;

(2) חדלו להתקיים בכעל הזכיון אחד או יותר מהתנאים בסעיף 22;

(3) מונה לבעל הזכיון כונס נכסים או מפרק זמני או ניתן צו לפירוקו או שבעל הזכיון החליט על פירוקו מרצון.

(ד) בוטל, הוגבל או הותלה הזכיון כאמור בסעיף קטן (ג) יראו בכך עילה עצמאית למינהל מקרקעי ישראל לבטל את הסכם הפיתוח או הסכם החכירה, לפי הענין, שבינו לבין בעל הזכיון.

(ה) על ביטול לפי סעיפים קטנים (ג) ו-(ד) יחולו הוראות חוק החוזים (תרופות בשל הפרת חוזה), התשל"א-1970²³, למעט תרופת אכיפה לפי סעיף 4 לחוק האמור.

(ו) המועצה תהיה רשאית להעניק לבעל זכיון שייבחר, במקום בעל זכיון שזכיונו בוטל, את הזכיון ליתרת התקופה כאמור בסעיף קטן (א) או לתקופה אחרת שתקבע, ובלבד שלא תעלה על ארבעים ותשע שנים.

סמכויות
בעל זכיון

24. (א) בעל זכיון יהיה רשאי, בכפוף להוראות חוק זה, לעשות כל אחד מאלה:

(1) לתכנן, לבנות, להקים, להפעיל ולנהל אזור חופשי, ולשם כך לבצע כל פעולה בהתאם להוראות חוק זה.

(2) להקים ולהפעיל עסקים באזור, בכפוף לאישורם על ידי המועצה, ובלבד שעסק כאמור יפעל באזור החופשי באמצעות תאגיד נפרד מבעל הזכיון עצמו;

(3) למכור, להשכיר, להחכיר או להשכיר בשכירות משנה מקרקעין ונכסים אחרים לעסקים באזור;

(4) לבנות ולתחזק באזורים החופשיים בנינים, מחסנים, משרדים, מבנים מסחריים ומתקנים אחרים, לפתח ולתחזק את כל התשתיות הדרושות או הרצויות להגברת יעילות ההפעלה של האזור, או להעניק זכיונות לגופים פרטיים אחרים לביצוע האמור;

(4) לקבוע בצורה חופשית דמי שכירות, אגרות עבור שיר או מיתקנים באזור החופשי ולקבוע דמי השתתפות בהוצאות מימון האזור;

(6) להעסיק קבלנים, קבלני משנה, עובדים, חברות ניהול, סוכנים או נותני שירותים לשם ביצוע תפקידיו באזור;

(7) לקבוע, באישור המועצה, נהלים לעסקים באזור שיקדמו את ההפעלה הבטוחה, היעילה והמוצלחת של האזור, בהתאם לתנאי חוק זה.

²³ ס"ח התשל"א, עמ' 16.

(ב) כל הסמכויות, הזכויות, ההגבלות והתנאים המוענקים או החלים על עסק באזור לפי פרק ו' יוענקו או יחולו, לפי הענין, גם על בעל הזכיון.

25. בעל זכיון חייב –

חובות בעל
זכיון

- (1) להקים ולהפעיל את האזור החופשי לפי התנאים שייקבעו בזכיון, ובכלל זה לפתח ולתחזק את כל התשתיות הנדרשות בתוך האזור;
- (2) לנהל חשבונות ורישומים אחרים של הפעולות באזור, כפי שייקבע בתקנות, ולדרוש למועצה על הפעילות באזור כפי שייקבע בכללים;
- (3) לשמש מרכז לפניות עסקים באזור ולטיפול בכל הנושאים הקשורים בהפעלת האזור שלא הוקנו במפורש לגורם אחר לפי חוק זה;
- (4) לספק שירותי הספקת מים, תאורה, חשמל, בזק בכפוף לאמור בסעיף 65, ביוב, איסוף פסולת וסילוקה ושירותים נוספים, כיוצא באלה, בין במישרין ובין על ידי התקשרות או הענקת זכויות לגופים פרטיים או ציבוריים למתן השירותים האמורים;
- (5) לקיים שירותי אבטחה נאותים, לרבות גידור נאות לאבטחת האזור החופשי ולהפרדתו, בתיאום עם משטרת ישראל, וכן שירותי עזרה ראשונה;
- (6) להעמיד לרשות המועצה לפי דרישתה מיתקנים נאותים לשימוש הנציגים המוסמכים באזור;
- (7) לשלם למועצה תשלומים או תמלוגים כפי שייקבע לפי חוק זה;
- (8) להודיע בכתב לבעלי העסקים, קודם להתקשרות עמם, על הכללים וההגבלות לענין הנפקת תעודות מקור עבור טובין שיוצרו באזור, לפי הסכמי סחר בין לאומיים שישראל צד להם.

26. בעל זכיון יפעל בישראל באזור החופשי בלבד ולא יעסוק, בין במישרין ובין בעקיפין, בעסק או במשלח יד מחוץ לאזור.

פעילות באזור
בלבד

פרק ו': עסקים באזור החופשי

27. (א) בעל זכיון רשאי להתקשר עם גוף פרטי שעיקר פעילותו הינה פעילות ייצורית או שפעילותו הינה מתן שירותים לחוץ לארץ, ושאינו עוסק במכירה קמעונית באזור החופשי או במקום אחר בישראל, או עם קבוצת גופים פרטיים כאמור, להקמתו והפעלתו של עסק באזור; (ב) בעל זכיון לא יתקשר להקמת עסק באזור אלא אם כן נחה דעתו כי יתקיימו לגבי העסק באזור כל התנאים הבאים:

תנאים להקמת
עסק באזור
חופשי

- (1) הוא לא יעסוק בחומרים מסוכנים, רעילים או אסורים ביבוא, בשימוש או בייצור, על פי כל דין, אלא על פי אישור או רשיון של הרשות המוסמכת;
- (2) הוא יעמוד בדרישות הקבועות על פי דין לענין שמירה על איכות הסביבה, בריאות, בטיחות ובטחון הציבור;
- (3) אין בפעילותו משום פגיעה בטחון מדינת ישראל, בתקנת הציבור או בכל ענין חיוני אחר של המדינה;
- (4) הוא עומד בתנאים כמפורט בסעיף 22(א)6.

(ג) בסעיף זה, "שירותים" – למעט שירותים הניתנים על ידי מוסד כספי שאינם שירותי משרד, מינהלה, מיחשוב ושירותים נלווים אחרים ולמעט עסקאות שכר-מכר ושירותים כספיים אחרים.

28. (א) המבקש להקים עסק באזור יגיש בקשה לבעל זכיון בדרך שתיקבע בכללים.
- (ב) תוך 7 ימים לאחר שהוסכם על התקשרות כאמור בסעיף 27 ולאחר שנחה דעתו של בעל הזכיון כי המבקש מילא אחר כל הדרישות שבסעיף 27, יעביר בעל הזכיון את הבקשה למועצה, בצירוף המלצתו למתן הרשיון.
- (ג) המועצה תחליט בבקשה תוך 15 ימים מיום שנמסרה לה הבקשה; המועצה רשאית לעכב מתן החלטה לתקופה נוספת של 30 ימים לשם בדיקת פרטים הדרושים לה לשם קבלת החלטה; לא החליטה המועצה בבקשה במועד האמור יראו את הרשיון כאילו ניתן כמבוקש.
- (ד) סירבה המועצה לתת רשיון כמבוקש, תודיע על כך לבעל הזכיון בתוך התקופה האמורה בסעיף קטן (ג) בפירוט הנימוקים, ולמבקש תהיה זכות להשמיע השגותיו בהתאם לכללים.
- (ה) רשיון עסק באזור החופשי יהיה מוגבל לפעילות שפורטה בו בלבד; שינוי בפעילות העסק באזור מותנה בהסכמת בעל הזכיון ובאישור המועצה.
- (ו) רשיון עסק באזור החופשי ייחשב לרשיון שניתן על פי כל דין וייחשב לרישום בעוסק לענין חוק מע"מ ולענין הפקודה, ולא יידרש שום אישור או היתר נוסף, בכפוף לאמור בסעיף 27(ב1).
- (ז) אין באמור בסעיף קטן (ו) כדי לגרוע מהוראות כל דין לענין היתר או רשיון לעיסוק במקצוע או במשלח יד.

29. על עסק באזור החופשי יחולו הוראות סעיף 26.

פרק ז': תנאים השוררים באזור חופשי

סימן א' – פרשנות

30. בפרק זה –

- "תקופות הפטור" – עשרים השנים הראשונות לפעילותו של אזור חופשי וכן תקופת פטור נוספת שנקבעה לפי סעיף 32;
- "רכב פרטי" – כהגדרתו בפקודת התעבורה²⁴;
- "שימוש באזור החופשי" – לרבות הובלת טובין אל מחוץ לאזור החופשי לצורך יצואם לחוץ לארץ או לאזור חופשי אחר.

סימן ב': פטורים והקלות ממסים

31. (א) בתקופות הפטור יהיו בעלי זכיון ועסקים באזור זכאים לפטור מלא ממס הכנסה, מס חברות, מס רווח הון, מס רכוש, מס שבח מקרקעין, מס רכישה וכל מס ישיר אחר, על הכנסות מעסק, ממשלח יד או מנכסים כספיים שנצמחו או שהופקו באזור החופשי; ואולם הכנסה שהופקה ממתן שירות לעסק באזור לא תהיה פטורה כאמור אלא אם כן הופקה בידי בעל זכיון.

(ב) בכפוף לכל אמנה למניעת מסי כפל, על מכירת מניות בחברות שהן בעל זכיון או עסק באזור יוטל, בתקופות הפטור, מס רווח הון שלא יעלה על 15%; נציב מס הכנסה רשאי לדרות את גביית המס למשך ששה חודשים ואולם אם בתוך התקופה האמורה תושקע התמורה בעסק באזור החופשי, יהיה רווח ההון פטור ממס.

²⁴ ריני מדינת ישראל, נוסח חדש 7, עמ' 173.

(ג) בתקופות הפטור לא תוענק לבעל זכיון או לעסק באזור כל הטבה או תמיכה מתקציב המדינה או בערבות המדינה, או מכוח כל דין אחר.

(ד) לענין סעיף זה –

"נכס כספי" – פקדון ניירות ערך או פקדון אחר של תושב חוץ במוסד כספי באזור;

"תושב חוץ" – כמשמעותו בסעיף 49, ואולם חברה שנמצאת בשליטת תושב ישראל, במישרין או בעקיפין, לא יראוה כתושב חוץ.

(ה) הוראות הניכוי במקור, והוראות הוצאות עודפות החלות מכוח הפקודה, על תשלומים לתושבי ישראל שאינם בעל זכיון או עסק באזור החופשי, יחולו באזור.

32. (א) החל בשנה השבע עשרה להפעלת האזור או שלוש שנים לפני תום תקופת הפטור, לפי המאוחר, רשאית הממשלה להחליט לאחר התייעצות עם המועצה ובאישור ועדת הכספים של הכנסת, על מתן או על אי מתן תקופת פטור נוספת ובלבד שסך כל תקופות הפטור הנוספות שתתן לא יעלה על עשרים שנים.

הארכת הפטור

(ב) החליטה הממשלה שלא לתת תקופת פטור נוספת יותרו ההפסדים, המותרים לקיזוז על-פי הוראות הפקודה, של בעל זכיון ושל עסק באזור לפי הענין, שהצטברו בתקופות הפטור, בקיזוז כנגד הכנסותיהם בשנים הבאות וקיזוזו מההכנסה שנצמחה או שהופקה באזור בשנים אלה כאמור בפקודה.

33. (א) בעל זכיון או עסק באזור החופשי המחלק רווחים שנצמחו או שהופקו באזור או מתוך הכנסה מנכסים כספיים כמוגדר בסעיף 31(ה), יהא חייב במס בשיעור של 15% על הרווח המחולק כמשמעותו בסעיף 51(ח) לחוק עידוד השקעות הון (להלן – רווח מחולק), ויהיה פטור מכל מס אחר.

פטור על רווחים מחולקים

(ב) בעל מניות בבעל זכיון או בעסק באזור החופשי יהיה חייב במס בשיעור שלא יעלה על 15% על חלקו ברווח המחולק ויהיה פטור מכל מס נוסף; המס האמור ינוכה במקור.

(ג) סך כל המס שחייבים בו בעל זכיון או עסק באזור החופשי ובעל מניות באחד מהם בשל רווח שחולק, לא יעלה על 15% מסכום הרווח שחולק; עלה סכום המס על השיעור האמור, יהיו בעל הזכיון או העסק באזור החופשי מתשלום מס בסכום העודף כאמור.

(ד) על אף האמור בסעיף 51(ח) לחוק עידוד השקעות הון, יחולו על רווחים שנצמחו או שהופקו באזור החופשי על ידי עסקים שאינם מאוגדים כחברה.

34. במשך כל תקופות הפטור יחולו הוראות אלה לענין מסים עקיפים:

מסים עקיפים

(1) יבוא טובין, למעט רכב פרטי, בידי בעל זכיון או בידי עסק באזור החופשי לשימוש באזור בלבד יהיה פטור מכל מס עקיף;

(2) כל יצוא מהאזור לחוץ לארץ יהיה פטור מכל מס עקיף;

(3) טובין ושירותים הנמכרים או הניתנים באזור, או המועברים מאזור אחד לאזור אחר על ידי בעל זכיון או על ידי עסק באזור, לשימוש באזור בלבד, יהיו פטורים מכל מס עקיף.

35. במשך כל תקופות הפטור יחולו הוראות אלה לענין מס ערך מוסף:

מס ערך מוסף

(1) יבוא טובין, למעט רכב פרטי, בידי בעל זכיון או בידי עסק באזור החופשי לשימוש באזור – יהיה פטור ממס ערך מוסף;

(2) עסקאות של בעל זכיון ושל עסקים באזור בינם לבין עצמם, עסקאות כאמור בין אזור אחד לאזורים אחרים וכן יצוא טובין ושירותים מהאזור לחוץ לארץ יחויבו במע"מ בשיעור אפס, ובלבד שיתקיימו התנאים שנקבעו בתקנות;

(3) עסקאות של מי שאינו בעל זכיון או עסק באזור עם בעל זכיון או עם עסק באזור שלא חלה עליהן פסקה (2), יחויבו במע"מ בשיעור המלא.

שימוש שלא בהתאם למטרות הפטור

36. (א) ניתנו לגבי טובין פטור או הקלה ממסים עקיפים או ממס ערך מוסף על פי סעיפים 34 ו-35, ונעשה בהם שימוש שלא בהתאם למטרה שבשלה הוענקו הפטור או ההקלה, או שלא בהתאם לתנאים שנקבעו לפי חוק זה, יחולו על הטובין המסים שהפטור או ההקלה ניתנו לגביהם, לפי השיעור החל ביום התשלום.

(ב) לענין תשלום מסים עקיפים ומס ערך מוסף כאמור בסעיף קטן (א), בידי מי שמביא אתו טובין מהאזור החופשי למקום אחר בישראל, יראו אותו כמי שנכנס לישראל מחוץ לארץ ואת הטובין שאתו יראו כטובין שהוא נושא עמו או כמטען לוואי שלו ויחולו עליהם כל דיני היבוא; השר רשאי לקבוע פטורים מהמסים האמורים לפי סכום ערך מרבי או לפי סוג הטובין.

(ג) טובין שהועברו מהאזור החופשי למקום אחר בישראל מבלי ששולמו המסים לפי סעיף זה, יראו אותם כטובין מוברחים ויחולו כל הוראות פקודת המכס²⁵.

מיסוי על הוצאת טובין מהאזור

37. (א) בכפוף לאמור בסעיפים 36 ו-49, העברת טובין מהאזור החופשי למקום אחר בישראל תיחשב כיבוא הטובין לישראל ויחולו עליהם כל המסים העקיפים ומע"מ וכן כל ההוראות המתייחסות ליבוא על פי כל דין.

(ב) האמור בסעיף קטן (א) לא יחול על הוצאה זמנית של טובין למקום אחר בישראל לצורך תיקון, חידוש או שיפור, או לצורך ארגון תערוכות ואירועים, אם נתקיימו כל התנאים שבכללים.

מס בולים

38. במשך כל תקופת הפטור יהיו מסמכי רכישה או שכירות של נכסים באזור פטורים ממס בולים לפי חוק מס בולים על מסמכים, התשכ"א-1961²⁶.

פטור ממסים ומתשלומים

39. (א) במשך כל תקופת הפטור יהיו בעלי זכיון ועסקים באזור החופשי פטורים באזור ממסים, היטלים ותשלומים אלה:

(1) מסים עירוניים, לרבות ארנונה;

(2) מסים והיטלים הנובעים מבניית מבנים או מפיתוח קרקע עבור פעולות באזור, וכן היטל השבחה, דמי הסכמה, ואגרות לפי חוק התכנון והבניה.

(ב) שוכנע השר כי היו לרשות מקומית הוצאות בקשר לפיתוח אתר שנקבע באזור חופשי, רשאי הוא לקבוע כי היא זכאית לשיפוי מבעל הזכיון בדרך שיורה.

פטור ממסים על מטבע חוץ

40. במשך כל תקופת הפטור תהיה כל מכירה או רכישה של מטבע חוץ בידי בעל זכיון ועסק באזור החופשי בקשר לפעילותו שם, פטורה מכל מס או היטל.

החלת הוראות

41. באין הוראה אחרת בחוק זה יחולו לגבי כל מס הוראות החוקים שלפיהם הוא נ"ל, וכל מונח הימתייחס למס כלשהו יתפרש לפי המשמעות שיש לו בחוק שלפיו מוטל אותו מס.

²⁵ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 3, עמ' 39.

²⁶ ס"ח התשכ"א, עמ' 64.

סימן ג': יצוא ויבוא באזורים חופשיים

היתר יבוא
כללי

42. (א) לא יוטלו מכסות או הגבלות כלשהן על יבוא טובין לאזור החופשי לשימוש באזור, בידי בעל זכיון או עסק באזור.

(ב) האמור בסעיף קטן (א) לא יחול על טובין האסורים או המוגבלים ביבוא מחמת היותם אסורים בשימוש או בייצור על פי כל דין או בשל מגבלות החלות עליהם על פי אמנות בינלאומיות שישראל צד להן ושענינן איכות הסביבה.

(ג) אין באמור בסעיף זה כדי לבטל תוקפן של הגבלות יבוא ויצוא מטעמי בטחון המדינה.

פטור מרשיונות
יבוא ויצוא

43. (א) לא יידרש רשיון יבוא עבור יבוא טובין לאזור החופשי בידי בעל זכיון או עסק באזור אלא לפי חוק זה, ולא יידרש רשיון יצוא עבור יצוא כלשהו מהאזור ובכפוף לאלה:

(1) הוראות סעיף 27;

(2) התחייבויות המדינה בדבר הגבלות ביבוא ויצוא באמנות בינלאומיות שישראל צד להן ושענינן איכות הסביבה;

(3) פקודת מחלות בעלי חיים [נוסח חדש], התשמ"ה-1985²⁷;

(4) חוק הגנת הצומח, התשט"ז-1956²⁸;

(5) חוק הזרעים, התשט"ז-1956²⁹;

(6) לגבי יבוא תוצרת חקלאית בלתי מעובדת – גם בכפוף להוראות הנוגעות להגנת הצומח.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), יצוא תוצרת חקלאית בלתי מעובדת מהאזור לחוץ לארץ או העברתה מהאזור למקום אחר בישראל יהא רק על פי היתר של שר החקלאות או מי שהוא הסמיכו וסעיף 31 לא יחול על הכנסה הנובעת מכך.

(ג) האמור בסעיף קטן (א) לא יחול על כלי יריה כהגדרתם בחוק כלי יריה התש"ט-1959³⁰, וכן לא יחול לענין היתר או רשיון לפי כל דין שיקבע שר הבטחון בתקנות.

44. הסכמי הסחר הבינלאומיים שישראל צד להם וכן התחייבויות בינלאומיות אחרות של המדינה יחולו על יבוא טובין לאזור ועל יצוא ממנו.

החלת ההסכמים
הבינלאומיים

45. (א) המועצה: באישור המנהל הכללי של משרד התעשייה והמסחר ומנהל המכס ומע"מ או הנציגים המוסמכים שלהם, תקבע בכללים נהלי יבוא ויצוא לענין פרק זה.

נהלי יבוא
ויצוא

(ב) החלטת המנהלים או הנציגים המוסמכים כאמור בסעיף קטן (א) תינתן תוך 30 ימים, מפניית המועצה; נחלקו המנהלים או הנציגים בדעותיהם, יחליט השר בדבר, תוך 15 ימים נוספים.

46. (א) טובין המיובאים לאזור החופשי יועברו באופן ישיר מנמל הכניסה לאזור החופשי, בפקוח רשות המכס.

פקוח מכס
ביבוא וביצוא

(ב) עם הגעת הטובין לאזור ינהגו בהם בהתאם לנהלים שנקבעו לפי סעיף 45.

(ג) האמור בסעיפים קטנים (א) ו-(ב) יחול גם על יצוא טובין מהאזור לחוץ לארץ.

²⁷ סי"ח התשמ"ה, עמ' 84.

²⁸ סי"ח התשט"ז, עמ' 79.

²⁹ סי"ח התשט"ז, עמ' 97.

³⁰ סי"ח התש"ט, עמ' 143.

47. הפיקוח על הכנסת טובין לאזור, על הוצאתם ממנו ועל שמירת טובין שלגביהם ניתן פטור, ביקורת מכס יהא בסמכות אגף המכס ומע"מ.

48. הוראות סימן זה יחולו גם על העברת טובין ומתן שירותים מאזור חופשי אחד לאזור חופשי אחר.

סימן ד': מטבע חוץ

49. (א) על אף האמור בחוק הפיקוח על המטבע, דין בעל זכיון או עסק באזור החופשי, שהינו חברת חוץ הרשומה בישראל, כדין תושב חוץ לענין אותו חוק (להלן בסעיף זה – בעל זכיון או עסק באזור שהינו תושב חוץ).

(ב) מותר לבעל זכיון או עסק באזור שהינו תושב חוץ לקנות מתושב ישראל או למכור לו, טובין ושירותים, ומותר לתושב ישראל למכור לו או לקנות ממנו טובין ושירותים כאמור, ובלבד שדין קניה ומכירה כאמור יהיה, בהתאמה, כדין יצוא או יבוא של טובין ושירותים, לענין חוק הפיקוח על המטבע וההיתרים שעל פיו.

סימן ה': תכנון ובניה

50. (א) בסימן זה –

"הועדה" – הועדה לתכנון ולבניה באזור החופשי שהוקמה לפי סעיף 52;

"הועדה המחוזית" – הועדה המחוזית לתכנון ולבניה במחוז שבו מצוי האזור החופשי;

"המועצה הארצית" – לרבות ועדת משנה שלה שהיא תסמיך לענין סימן זה;

"מהנדס האזור" – מהנדס שמינה שר הפנים והוא כשיר להיות מהנרס לפי חוק הרשויות המקומיות (מהנדס רשות מקומית), התשנ"ב-1991³¹;

"מתכנן המחוז" – כמשמעותו בסעיף 8(א) לחוק התכנון והבניה.

(ב) לכל מונח בסימן זה תהיה המשמעות שיש לו בחוק התכנון והבניה, זולת אם משתמע אחרת.

51. על תכנון, פיתוח ובינוי האזור החופשי, יחולו הוראות חוק התכנון והבניה, בכפוף להוראות המפורשות בסימן זה, וכן הוראות חוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951³².

52. (א) כל אזור חופשי יהא מרחב תכנון מחוזי כמשמעו בסעיף 12 לחוק התכנון והבניה.

(ב) עבור כל אזור חופשי תוקם ועדה לתכנון ובניה שסמכותה תהיה לדון ולהחליט בדבר אישור תכניות לאזור וליתן היתרי בניה באזור.

(ג) הועדה תהיה מורכבת מחברים אלה:

(1) יושב ראש הועדה המחוזית או מי ששר הפנים מינה, והוא יהיה יושב ראש הועדה;

(2) מתכנן המחוז או עובד לשכת תכנון מחוזית שמינה יושב ראש הועדה המחוזית;

³¹ ס"ח התשנ"ב, עמ' 6.

³² ס"ח התשי"א, עמ' 78.

(3) נציג שר הבריאות;

(4) נציג שר התעשייה והמסחר;

(5) נציג שר התחבורה;

(6) נציג השר לאיכות הסביבה;

(7) נציג שר המשפטים;

(8) שלושה נציגים של המגזר העסקי שימנה השר מתוך רשימה שיגיש לו בעל הזכיון;

(9) לא יותר משני נציגים של הרשויות המקומיות הגובלות באזור החופשי שימנה שר הפנים, על-פי המלצות הרשויות המקומיות האמורות;

(10) מהנדס האזור החופשי.

(ד) מבין חברי הועדה תוקם ועדת משנה לרישוי המורכבת מהחברים המנויים בסעיף קטן (ג)(1), (2), (6), (7) ו-(10); לשיבות ועדת המשנה לרישוי יוזמנו נציגים של שר הבריאות, שר הבינוי והשיכון, שר המשטרה ורשות הכבאות וכן נציג לשכת המהנדסים, האדריכלים והאקדמאים במקצועות הטכנולוגיים בישראל, ואולם לנציגים תהיה דעה מיעצת בלבד.
(ה) לשכת התכנון המחוזית הנוגעת בדבר תיתן לוועדות סיוע מינהלי ומקצועי.

53. (א) בעל זכיון יכין תכנית לאזור החופשי ויגישה לוועדה; התכנית תכלול הוראות של תכנית מפורטת והעתק ממנה תמסור הועדה לוועדות התכנון והבניה המקומיות הגובלות באזור החופשי.

תכנית לאזור

(ב) הועדה תדון בתכנית כאמור בסעיף קטן (א) רק אם נבדקה תחילה בידי צוות מיעץ הכולל את מתכנן המחוז או נציגו, מהנדס האזור ונציג השר לאיכות הסביבה (להלן – הצוות); תוך 14 ימים מיום שהתכנית הוגשה לבדיקתו, יקבע הצוות הנחיות להכנת תסקיר השפעה על הסביבה או תסקיר מקוצר, וכן יעיר את הערותיו בכתב לתכנית.

(ג) הועדה תדון בתכנית ותחליט אם להפקידה אם לאו, תוך 14 ימים מיום שהוגשה לה התכנית יחד עם התסקיר השלם או המקוצר האמור בסעיף קטן (ב).

(ד) הועדה מוסמכת לדון ולהחליט בדבר תכניות כאמור במקום הועדה המקומית והועדה המחוזית לתכנון ולבניה.

(ה) על אף האמור בחוק התכנון והבניה, כוחה של תכנית שאישרה הועדה לפי חוק זה יפה מכל תכנית אחרת שאושרה לפי חוק התכנון והבניה; חרגה תכנית לפי חוק זה מהוראות תכנית מתאר ארצית או מהחלטות הועדה למתקנים בטחוניים או מהחלטות ועדת ערר למתקנים בטחוניים לפי פרק ו' לחוק התכנון והבניה, לא תאושר אלא אם כן אושרה בידי המועצה הארצית; המועצה הארצית תתן החלטתה בתוך 30 ימים מיום שהוגשה התכנית לאישורה.

54. הוראות חוק התכנון והבניה יחולו גם על פעולתה של הועדה, על הדיונים בה, על התהליכים לאישור תכנית שהוגשה לה ועל תכנית שאישרה, הכל בשינויים הנובעים מחוק זה ובשינויים המפורטים להלן:

תחולת הוראות חוק התכנון והבניה והתאמתן

(1) הוראות סעיף 23 לחוק התכנון והבניה לא יחולו, ואולם אם היה חבר ועדה נציג של רשות מקומית, משרד או גוף אחר שהם בעלי ענין בתכנית פלוגנית שהובאה לדיון בפני הועדה, יהיה אותו חבר מנוע מלהצביע בקשר להתנגדויות שהוגשו לאותה תכנית;

(2) לא תחול חובת פרסום כאמור בסעיף 77 לחוק התכנון והבניה;

(3) פרסום בעתון של הועדה על הפקדת תכנית יהיה כאמור בסעיף ו(א) לחוק התכנון והבניה, אך במקום "בשני עתונים" יראו כאילו נאמר "בשלושה עיתונים" ובמקום "שלפחות אחד מהם הוא עתון נפוץ" יראו כאילו נאמר "שלפחות שניים מהם הם עתונים נפוצים";

(4) על אף האמור בסעיף 102 לחוק התכנון והבניה, המועד להגשת התנגדויות לתכנית, יהיה בתוך 30 ימים מהמועד שבו פורסמו ההודעות בדבר ההפקדה בעתונים נפוצים, לפי מועד הפרסום המאוחר מבין הפרסומים בעתונים, וסמכות הועדה להאריך את המועד להגשת התנגדויות תהיה לתקופה שלא תעלה על 10 ימים נוספים;

(5) הוראת סעיף 106(א) לחוק התכנון והבניה לא תחול;

(6) הועדה תשמע התנגדויות, בעצמה או באמצעות חוקר כמשמעותו בסעיף 107א לחוק התכנון והבניה, ותחליט בהן, וכן תחליט לאשר את התכנית עם או בלי שינויים או בתנאים שתקבע, או לדחותה, הכל תוך 30 ימים מתום המועד להגשת התנגדויות כאמור בפסקה (4); נכללו בתכנית הוראות בדבר איחוד וחלוקה מחדש של מגרשים שלא בהסכמת בעלים, והוגשו התנגדויות לתכנית, תשמע הועדה את ההתנגדויות ותחליט בדבר התכנית כאמור, בתוך 60 ימים מתום המועד להגשת התנגדויות כאמור בפסקה (4);

(7) לענין תכניות שהוגשו לפי סימן זה, יראו כאילו בסעיף 108(ג) לחוק התכנון והבניה, במקום "60 ימים" נאמר "10 ימים"; אין באמור בפסקה זו כדי לגרוע מהאמור בסעיף 109 לחוק התכנון והבניה בשינוי האמור בפסקה (9);

(8) החליטה הועדה על הפקדת תכנית בתנאים, ולא מילא בעל הזכיון את התנאים שנדרש למלא בתוך 90 ימים מהמועד שנמסרה לו הודעה על החלטת הועדה, יראו את החלטת הועדה על ההפקדה כבטלה; ואולם, רשאית הועדה להאריך את המועד האמור, אם שוכנעה כי בעל הזכיון לא מילא את התנאים, מחמת נסיבות שאינן תלויות בו;

(9) לענין תכניות שהוגשו לפי חוק זה, יראו כאילו בסעיף 109(א) לחוק התכנון והבניה, במקום "90 ימים" נאמר "10 ימים" ובסעיף 109(ב), במקום "90 ימים" נאמר "14 ימים";

(10) הוראות הסעיפים 110, 111, 114 ו-115 לחוק התכנון והבניה לא יחולו; בעל הזכיון או המועצה רשאים לערור על דחיית התכנית בפני המועצה הארצית, תוך 14 ימים; חמישה חברי הועדה כאחד רשאים לערור תוך 14 ימים בפני המועצה הארצית על החלטת הועדה לאשר תכנית; המועצה הארצית תחליט בעררים תוך 30 ימים והחלטתה תהא סופית;

(11) אושרה תכנית בידי הועדה, או בידי שר הפנים לפי פסקה (9), תפרסם הועדה הודעה על כך בעתונים כאמור בפסקה (3), ותחילתה של התכנית לענין מתן היתרים לפי חוק התכנון והבניה תהא עם הפרסום הראשון של ההודעה בעתון;

(12) סמוך לאחר אישור התכנית תפורסם הודעה על כך ברשומות ומועד פרסום זה יהיה המועד לענין תביעה לפיצויים לפי סעיף 197(ב) לחוק התכנון והבניה;

(13) הוראות סימן ט' בפרק ג' לחוק התכנון והבניה לא יחולו;

(14) בכותרת תכנית יצוין כי היא אושרה לפי חוק זה וכי הוראות חוק זה חלות עליה;

(15) (א) הודעה על הפקדת תכנית תימסר בידי הועדה גם למי ששר הבטחון הסמיך לענין זה (להלן – נציג שר הבטחון), לא יאוחר ממועד פרסום ההודעה על הפקדת התכנית לפי פסקה (3);

(ב) נציג שר הבטחון יודיע לוועדה את עמדת מערכת הבטחון לגבי התכנית בתוך המועד להגשת התנגדויות לפי פסקה (4);

(ג) הוגשה מטעם שר הבטחון התנגדות לתכנית בשל מיתקן בטחוני, יועבר הנושא לדיון ולהחלטה לוועדה למיתקנים בטחוניים; ההתנגדות לא תהיה נתונה לעיון על פי סעיף 104 לחוק התכנון והבניה; לענין זה, "הועדה למיתקנים בטחוניים" – ועדת משנה לוועדה, המורכבת מיושב ראש הועדה, שיהיה גם יושב ראש הועדה למיתקנים בטחוניים, מנציג שר הפנים שנקבע לפי סעיף 52(ג1) ומנציג שר הבטחון.

(ד) על דיוני הועדה למיתקנים בטחוניים יחולו הוראות סעיפים 162, 170 ו-171 לחוק התכנון והבניה.

(16) לענין סימן זה יראו בפרק ט' לחוק התכנון והבניה, בכל מקום שבו נאמר "הועדה המקומית" כאילו נאמר "בעל זכיון".

55. (א) בעל זכיון או עסק באזור רשאי להגיש בקשה להיתר לבניה או לשימוש במקרקעין לוועדת המשנה לרישוי, וזו תדון ותחליט בבקשה תוך 30 ימים מיום שהוגשה לה.

(ב) לא החליטה ועדת המשנה לרישוי בבקשה במועד האמור או דחתה את הבקשה, רשאי מגיש הבקשה, תוך 30 ימים מתום המועד או ממועד הרחיה, להגיש בקשה לדיון בפני הועדה; הועדה תדון ותחליט בבקשה תוך 30 ימים מיום שהוגשה לה.

56. שר הפנים ממונה על ביצוע סימן זה, והוא רשאי להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו. ביצוע ותקנות

סימן ו': תנאי תעסוקה ותנאים נוספים

57. בכפוף לכך שלא תהיה כל פגיעה בדרישות המחייבות לפי אמנות בינלאומיות שישראל צד להן, זכאי בעל זכיון ועסק באזור: תנאי העסקת עובדים

(1) להתקשר בחוזה עבודה אישי עם כל עובד או להתקשר בהסכם קיבוצי בינו לבין ארגון עובדים יציג;

(2) להתנות בחוזה עבודה אישי או בהסכם קיבוצי על הוראות החוקים הבאים, ובלבד שיעשה הסדר חילופי שאישרו השר ושר העבודה והרווחה:

(א) חוק שעות עבודה ומנוחה, התשי"א-1951³³, בכל הנוגע לעבודת לילה, לעבודה בשעות נוספות ולגמול עבודה בשעות נוספות;

(ב) חוק חופשה שנתית, התשי"א-1951³⁴, ובלבד שחופשה שנתית לעובד לא תפחת מ-14 ימים בשנת עבודה;

(ג) חוק פיצויי פיטורים, התשכ"ג-1963³⁵;

(ד) חוק איסור אפיית לילה, התשי"א-1951³⁶.

58. צווי הרחבה לפי סעיף 25 לחוק הסכמים קיבוציים, התשי"ז-1957³⁷, לא יחולו על עובדים ומעבידים בעסק באזור חופשי או על בעל זכיון, ובלבד שיעשה לגביהם הסדר חלופי שאישרו השר ושר העבודה והרווחה. הסכמים קיבוציים

³³ ס"ח התשי"א, עמ' 204.

³⁴ ס"ח התשי"א, עמ' 234.

³⁵ ס"ח התשכ"ג, עמ' 136.

³⁶ ס"ח התשי"א, עמ' 61.

³⁷ ס"ח התשי"ז, עמ' 63.

59. (א) עובד ומעביד באזור חופשי רשאים להסכים על בוררות ליישוב סכסוכים ביניהם בהסכם קיבוצי או בחוזה עבודה אישי; בוררות כאמור יכול שתהיה לפי חוק יישוב סכסוכי עבודה, התשי"ז-1957³⁸, או בוררות לפי חוק הבוררות, התשכ"ח-1968³⁹.
- (ב) מינוי ועדת בוררים לפי סעיף 17 לחוק יישוב סכסוכי עבודה, לסכסוך עבודה באזור חופשי ייעשה בהתייעצות עם המועצה.
60. באזור חופשי לא יחול חוק רכישת מפעלים בידי עובדיהם (מקרים מיוחדים), התשמ"ז-1987⁴⁰.
61. (א) המועצה רשאית, לאחר שוידאה כי העסק באזור החופשי או בעל הזכיון העמידו תנאי דיוור, ביטוח בריאות ותנאי עבודה נאותים, להגיש לנציג מוסמך של שר הפנים בקשה בשם בעל זכיון או בעל עסק באזור לקבלת אשרות כניסה לעובדים זרים, ובלבד ששך כל מכסת ההיתרים לעסק באזור או לבעל הזכיון לא תעלה על שלושה אחוזים ממצבת עובדיו.
- (ב) הנציג המוסמך של שר הפנים באזור יתייעץ עם שירות התעסוקה, ויתן את החלטתו בבקשה תוך 15 ימים מיום קבלתה.
- (ג) היתרים לפי סעיף קטן (א) יינתנו לעובדים בתפקידי ניהול והכשרת עובדים בלבד.
62. (א) בכפוף להוראות חוק זה, בעל זכיון ועסק באזור ייהנו מהתנאים הבאים:
- (1) לא יתקיים כל פיקוח על מחירים או רווחים ביחס למכירת טובין, מתן שירותים ולקביעת דמי שכירות באזור;
- (2) לא יחולו כל מכסות על רכישות או ייצור מקומיים.
- (ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), ייצור חקלאי באזור יותר רק על פי היתר של הנציג המוסמך של שר החקלאות באזור.
63. יותרו שירותי שמירה פרטיים על ידי גופים שיועסקו על ידי בעל זכיון או עסקים באזור; שירותי השמירה יינתנו על ידי גופים המאושרים מכוח חוק חוקרים פרטיים ושירותי שמירה, התש"ל"ב-1972⁴¹, ובהתאם לחוק כלי יריה, התשי"ט-1949.
64. בעל זכיון ועסק באזור, רשאים לייצר ולספק חשמל באזור ולשם כך לספק את כל הציוד והשירותים הדרושים לשם התקנה, בדיקה, הפעלה, הפצה, ייצור ואספקה של חשמל באזור.
65. (א) (1) בכפוף להוראות פסקה (2) יהיה בעל זכיון גם בעל רשיון מיוחד לפי חוק הבזק לביצוע פעולות בזק ולמתן שירותי בזק לעסק באזור החופשי, לרבות שירותי חיוג בין-לאומי ישיר, באמצעות לוויין או כבל תת-ימי; כן יוכל להקים ולהפעיל מערכות בזק המשלבות דיבור, נתונים ותמונות ולספק שירותי התקנה ותחזוקה לרשת בזק באזור ושירותי ערך מוסף אחרים;
- (2) בעל זכיון יגיש בקשה לרשיון כאמור בפסקה (1) לידי הנציג המוסמך של משרד התקשורת באזור; הרשיון יינתן תוך שישים ימים מהיום שהנציג אישר תקינות הבקשה, ובלבד שבעל הזכיון עמד בדרישות על פי סעיף 4(ב)2(ג) לחוק הבזק; ברשיון כאמור ניתן לכלול תנאים כאמור בסעיף 4(ד) לחוק הבזק, בענינים

³⁸ ס"ח התשי"ז, עמ' 58.

³⁹ ס"ח התשכ"ח, עמ' 184.

⁴⁰ ס"ח התשמ"ז, עמ' 52.

⁴¹ ס"ח התש"ל"ב, עמ' 90.

הנדסיים-טכניים, זמינות שירותים ואיכותם, תיאומים אלקטרומגנטיים, תיאומים בין-לאומיים, תיאומים לוויניים, זכויות קנייניות ותשלומי אגרות, ובלבד שבתנאי הרשיון לא תהיה הפליה בלתי סבירה לעומת רשיון במקום אחר בישראל;

(3) בהפעילו רשיון מיוחד כאמור בפסקה (1) לשירותי לוויין, רשאי בעל זכיון להתקשר עם תאגיד לווינות בחוץ לארץ באמצעות נציגו בישראל (להלן בפסקה זו – הנציג) לשם קבלת שירותיו כפי שיוקק להם, ואולם השיעור המרבי של עמלת ניהול ותיאום שהנציג זכאי לקבל מאת בעל הזכיון, לא יעלה על עשרה אחוזים מכלל דמי השירותים שבעל הזכיון משלם לתאגיד הלווינות בעד שירותיו.

(ב) (1) אין במתן רשיון מיוחד לבעל זכיון כדי לגרוע מזכותו של כל אדם לבקש משר התקשורת, באמצעות נציגו באזור, רשיון לביצוע פעולות בזק או למתן שירותי בזק לעסק באזור;

(2) רשיון לפי פסקה (1) יינתן תוך ששים ימים מהיום שבו אישר נציג השר את תקינות הבקשה, ובלבד שהמבקש עמד בהוראות סעיף 4 לחוק הבזק.

(ג) בעל זכיון שהוא בעל רשיון מיוחד כאמור בסעיף קטן (א), או בעל רשיון מיוחד אחר למתן שירותי בזק באזור, אינו רשאי לתת שירותי בזק לאדם מחוץ לאזור, בין במישרין ובין בעקיפין, אלא אם כן הורשה לכך במפורש ברשיון מיוחד ונפרד מרשיונו.

(ד) (1) בעל זכיון יקים תשתית בזק באזור הן לצורך מתן שירותי בזק לפי רשיונו והן לצורך מתן שירותי בזק בידי "בזק" החברה הישראלית לתקשורת בע"מ (להלן – החברה) או בידי בעל רשיון מיוחד אחר;

(2) לענין השימוש בתשתית הבזק כאמור בפסקה (1), יחולו הוראות סעיף 5 לחוק הבזק, בשינויים המחויבים;

(3) אין האמור בפסקה (1) מונע מאדם באזור החופשי להיות, לפי בחירתו, מנוי של החברה או של בעל רשיון מיוחד אחר ולקבל מכל אחד מהם או מכולם כאחד שירותי בזק לפי צרכיו.

(ה) (1) בעל זכיון, בעל רשיון מיוחד באזור וכל אדם באזור (להלן בסעיף זה – המשתמש) המחובר לרשת הבזק הציבורית באופן ישיר או מנקודת סיום רשת הבזק הציבורית, ישתמש רק בציוד קצה בעל אישור סוג בהתאם לחוק הבזק;

(2) משתמש באזור שאינו מחובר לרשת הבזק הציבורית רשאי להשתמש בציוד קצה שלא קיבל אישור בהתאם לחוק הבזק, ובלבד שהחיבור בינו לבין רשת הבזק הציבורית יהיה באמצעות מרכזת מתאמת בעלת אישור סוג משר התקשורת שבתכונותיה תאפשר, בין היתר, לציוד קצה באזור להתקשר לרשת הבזק הציבורית ללא פגיעה ברשת הבזק הציבורית.

(1) בעל זכיון או בעל רשיון מיוחד באזור רשאי להשתמש בקווים בלעדיים של תשתית בזק בישראל ומחוצה לה באמצעות החברה או באמצעות בעל רשיון מיוחד, לפי הענין.

(2) לענין השימוש בתדרי רדיו, יפעל בעל זכיון או בעל רשיון מיוחד באזור לפי הוראות פקודת הטלגרף האלחוטית⁴², לרבות לענין ציוד קצה האלחוט, ובכפוף להחלטותיה של ועדת התדרים שהקימה הממשלה.

⁴² דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 25, עמ' 505.

פרק ח': הוראות שונות

66. (א) על אף האמור בסעיף 27 רשאי השר, בהתייעצות עם המועצה ובאישור ועדת הכספים של הכנסת, לקבוע בצו סוג של גופים פרטיים נוספים שיהיו רשאים להקים עסק באזור, לרבות גופים הנותנים שירותים מהסוג שניתן על ידי מוסד כספי ושירותים כספיים נוספים, ובתנאים שקבע.
- (ב) צו כאמור בסעיף קטן (א) לענין תאגיד בנקאי כמשמעותו בחוק בנק ישראל, התשי"ד-1954, ייקבע בהסכמת נגיד בנק ישראל; נקבע צו כאמור, לא יחול על התאגיד הבנקאי סעיף 28(ו).
67. השר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו בהתייעצות עם כל שר הנוגע לענין, ובאישור ועדת הכספים של הכנסת.

אברהם (בייגה) שוחט
שר האוצר

יצחק רבין
ראש הממשלה

ש ב ח ו י י ס
יושב ראש הכנסת

ע ז ר ו י צ מ נ
נשיא המדינה

חוק ההוצאה לפועל (תיקון מס' 14), התשנ"ד-1994*

1. בסעיף 1 לחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967¹ (להלן - החוק העיקרי), אחרי הגדרת "לשכה" יבוא:
- "קיבוץ" - אגודה שיתופית שסווגה על-ידי רשם האגודות השיתופיות, כמשמעותו בפקודת האגודות השיתופיות, כקיבוץ או כמושב שיתופי.
2. בסעיף 22 לחוק העיקרי, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:
- "ג) האמור בסעיף קטן (א)(1)(2) ו-(3) יחול גם כאשר החייב הוא קיבוץ לענין מיטלטלין כאמור בפסקאות אלה, הנמצאים ברשות חבר הקיבוץ או בני משפחתו התלויים בו; ראש ההוצאה לפועל רשאי להורות לבקשת חייב שהוא קיבוץ, כי מיטלטלין כאמור בפסקה (4) לא יעוקלו, כולם או מקצתם, הכל כפי שיוורה, אם שוכנע כי הם משמשים מקור פרנסה מהותי לחברי הקיבוץ ולבני משפחתם התלויים בהם, ובלבד ששוויים אינו עולה על מכפלת הסכום הקבוע בתקנות במספר החברים והתלויים בהם כאמור, והכל בכפוף לאמור בסעיף קטן (ב)."
3. בסעיף 38 לחוק העיקרי, אחרי סעיף קטן (ד) יבוא:
- "ה) הוראות סעיף זה יחולו גם אם החייב הינו קיבוץ לענין המקרקעין של הקיבוץ המשמשים, כולם או מקצתם, בית מגורים לחבר הקיבוץ או לבני משפחתו; לענין זה, "בן משפחה" - אב, אם, בן או בת של חבר הקיבוץ, המתגוררים בקיבוץ."

* נחקל בכנסת ביום י"א בתמוז התשנ"ד (20 ביוני 1994); הצעת החוק ודברי הסבר פורסמו בהצעות חוק 2262, מיום ב' בניסן התשנ"ד (14 במרס 1994), עמ' 403.

¹ ס"ח התשכ"ז, עמ' 116; התשנ"ג, עמ' 266.

² חוקי אי"י, כרך א', פרק כ"ד, עמ' 336.